

laars, die in mystieke vervoering zich bloedig kastijden om door eigen leed den toorn Gods wegens de door anderen begane misdaden te verzoenen.

Wel raast wild de storm van strijd, die de eenlingen, de families, de steden, de landen tegen elkaar opzweept, rust alleen gunt binnen de hooggekanteelde muren van zwarte steenmassa's als Astura, maar boven al die kleine verdeeldheden, zijn vlagen jagend ver over de grenzen van Italië, gaat de orkaan van den kamp tusschen keizer en paus.

Als heel het leven wonnen in de dertiende eeuw ook de partijen in dit duel, dat al honderden jaren lang telkens hervat en telkens onderbroken werd, aan kracht en beslistheid om nu eindelijk het geschil te beslechten!

Nooit groeide sterker de macht van het Hohenstaufenhuis dan toen ze lag in de handen van Frederik den Tweede, en nooit was ze vrijer van priestervrees.

Frederik was in Italië uit een Italiaansche moeder geboren, en groeide in Sicilië, waar sedert tweehonderd jaar Christenen en Muzelmanne eendrachtig samenleefden, op onder de woogdij des pausen. Hij kende dus van kind af Rome en het Vatikaan, wist hoe menschelijk de Stedehouders van Christus waren in zwakheid en gebreken. Om het „geestelijk zwaard” lachte hij; dat zou den aanstorm van zijn onwankelbaar trouwe Saracenen niet tegenhouden!

Wie dan wel? De Bond van Lombardische steden, die slechts den paus hielpen, omdat ze den keizer als gevaarlijker beschouwden voor hun vrijheid? Hij sloeg ze neer!

En toch overwon hij niet!

Ook toen zijn laatste medestanders op het schiereiland machteloos waren gemaakt, versaaude de opvolger van Petrus geen oogenblik. Ook toen hij vluchten moest uit Rome en tevergeefs om gastvrijheid vroeg in Frankrijk, Engeland, Spanje; toen hij geworden was als de Zoon des Menschen,

die geen plek had om het hoofd neer te leggen, bleef hij gelooven aan eindelijkken zegepraal.

Het geestelijk zwaard nam het op tegen den krommen sabel der Saracenen: de in de aartsbisschoppelijke stad Lyon bijeengekomen internationale kerkvergadering veroordeelde den keizer. De paus zeide slechts: „Ik heb mijn plicht gedaan, de rest behoort aan God.”

Toen Frederik vernam, dat door de geestelijke overheid over zijn kroon beschikt was, nam hij dat symbool van zijn regeeringsmacht, zette het zich vast op het hoofd en riep uit: „Ze zal niet vallen vóór stroomen bloeds gevloeid zijn!”

De paus antwoordde met het prediken van een kruistocht. Toen dreigde Frederik van zijn kant de Turken en de Mongolen, die aan de grenzen van Duitschland stonden, te hulp te roepen. Het was de tijd van de groote middelen!

Vijf jaar later smeekte de schitterende keizer-koning den armen kerkvorst die geen enkele stad zijn eigene noemen kon, om vrede! Maar Innocentius de Vierde was onverbidde-lijk, hij wilde het „addergebloed” uitroeien. De haat heerschte oppermachtig ook in het hart van den Herder der Christenheid.

Lang nog boden de Hohenstaufen weerstand, eerst in 1266 gelukte het den door den paus voor den Italiaanschen troon bestemden pretendent Karel van Anjou Frederiks zoon Manfred te verslaan.

Karel is een echt man van dezen harden tijd. 't Moet niet alleen de onbeholpenheid van den dertiende-eeuwschen beeldhouwer geweest zijn, die aan de trekken van zijn standbeeld (afb. 13) zoo groote strakheid gaf. Ze lag in zijn karakter. Wie verwacht, dat een Fransche prins, die den paus komt bijstaan in een kruistocht tegen een vorst, die in den ban gedaan is, het recht op diens rijk koopt voor een jaarlijksche toelage van 8000 oncen gouds aan de kas der kerk? Was dan niet het wachtwoord der kruisvaarders: „Gòd wil het”?